

Asia: VN/27386/2023-VNK-31

Luonnos valtioneuvoston toimenpideohjelmaksi rasismin torjumisesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä

Tarkentavat kysymykset

Millaista sidosryhmäyhteistyötä tulisi tehdä toimeenpanon aikana (yhteistyötahot, yhteistyön muoto ja fokus)?

-

Miten ja missä toimenpiteissä risteävän ja moniperusteisen syrjinnän torjuminen tulisi erityisesti huomioida?

-

Mitä sellaisia toimenpiteitä toimenpideohjelmasta puuttuu, joita valtioneuvoston yhdenvertaisuustiedonannon puitteissa pitäisi mielestäsi edistää?

-

Miten toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista ja vaikutuksia tulisi seurata?

-

Muut kommentit

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta

LAUSUNTO 10.6.2024

Viite: VN:n lausuntopyyntö 14.5.2024, VN/27386/2023-VN

Asia: Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunnan lausunto luonnokseen valtioneuvoston toimenpideohjelmaksi rasismien torjumisesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä

Valtioneuvoston kanslia pyytää kirjeellään 14.5.2024 (VN/27386/2023-VN) lausuntoja luonnoksesta valtioneuvoston toimenpideohjelmaksi rasismien torjumisesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä. Toimenpideohjelma linjaa valtioneuvoston yhdenvertaisuustiedonannon käytännön toimeenpanoa.

Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta on opetus- ja kulttuuriministeriön asettama, eri hallinnonalojen ja urheilun toimijoiden välinen koordinaatio- ja yhteistyöelin. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää urheilun eettisyyttä ja siihen liittyvien kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina oikeusministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Pelastakaa Lapset, Ihmisoikeusliitto, Seta, Suomen Olympiakomitea, Suomen Paralympiakomitea, Suomen Painiliitto, Suomen Urheiluliitto, Suomen Koripalloliitto ja Suomen Salibandyliitto, Suomen Valmentajat ja Suomen urheilun eettinen keskus SUEK.

Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta lausuu nyt lausunnolla olevasta Uutta vauhtia yhdenvertaisuuteen - Suomessa Valtioneuvoston toimenpideohjelma rasismien torjumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi seuraavaa:

Neuvottelukunta pitää hyvänä, että toimenpideohjelmassa nostetaan esiin asiaan liittyvät, jo tehtävät toimenpiteet opetus- ja kulttuuriministeriössä, kuten liikuntaa edistävien järjestöjen valtionavustamisen nk. vastuullisuuskriteeristö sekä liikunta-alan yhdenvertaisuutta ja rasismien vastaisuutta edistävien hankkeiden ja tutkimuksen tukeminen.

Neuvottelukunta näkee myös, että toimenpideohjelmassa mainitut, liikuntaan liittyvät toimet, kuten edellä mainittujen vastuullisuuskriteereiden tarkentaminen sekä hallitusohjelmassa ja valtioneuvoston tiedonannon 2/2023 mukaisen Et ole yksin –toiminnan vakiinnuttaminen ja laajentaminen, ovat merkittäviä toimia niin ikään hallitusohjelman tavoitteiden mukaisessa vastuullisen, avoimen, yhdenvertaisen ja jokaiselle turvallisen ja harrastamisen varmistamisessa ja epäasialliseen kohteluun puuttumisessa ja sen ehkäisyssä

Tutkimusten, selvitysten ja opetus- ja kulttuuriministeriön saaman muun tiedon perusteella liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotoiminnassa ilmenee epäasiallista kohtelua, kiusaamista ja seksuaalista ja sukupuoleen perustuvaa häirintää. Alat koskettavat isoa osaa väestöstä, ottaen huomioon lasten ja nuorten laajan vapaa-ajan harrastustoiminnan. Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry:n kyselyyn vuonna 2022 vastanneista urheilijoista noin 70 prosenttia on kokenut vastuutonta tai epäasiallista toimintaa. Kiusaamista ja seksuaalista häirintää kokeneiden lasten ja nuorten määrä kasvaa hälyttävästi. Kouluterveyskyselyn (2021) mukaan vähintään viikoittain kiusaamista kokeneiden osuus on kasvanut ja erityisesti tyttöjen kokemus seksuaalinen häirintä on lisääntynyt viime vuosina merkittävästi. Niin urheiluyhteisön kuin kulttuuri- ja nuorisotoimijoiden kokemusten mukaan suurin osa kiusaamis- ja häirintätapauksista jää käsittelemättä, kun asiasta ei kerrota kenellekään. Tämän vuoksi on tärkeää tarjota epäasiallista käyttäytymistä kohtaaville anonyymi ilmoituskanava. Tämä on

erityisen tärkeä tuki pienille toimijoille. Koska alojen vastuutahot eivät aina tunne lainsäädäntöä riittävästi, tarvitaan myös tietoisuuden lisäämistä, aktiivista puuttumista ja selkeitä toimintaohjeita.

Neuvottelukunta haluaa nostaa esiin sen, että rasismien torjunta ja yhdenvertaisuuden edistäminen liikunnassa edellyttää riittävän ja pitkäjänteisen perusrahoituksen turvaamista liikuntajärjestöille. Myös toimenpideohjelman liikuntaan liittyvät toimet vaativat riittävät resurssit toteutuakseen tarvittavalla tasolla. Hallitusohjelman ja valtioneuvoston tiedonannon mukaiseen tavoitteeseen vakinaistaa ja laajentaa Et ole yksin –toiminta voidaan päästä, mikäli vuositasolla sitä tuetaan vuosittain 550 000 €. Laskelma perustuu Väestöliiton ja opetus- ja kulttuuriministeriön laskelmiin tämän hetkisen toiminnan resursoinnista.

Neuvottelukunta pitää tärkeänä, että kansalaisjärjestöjen yhteistyötä rasismien torjunnassa ja yhdenvertaisuuden edistämässä lisätään. Yhteiset palvelut, kuten Et ole yksin -palvelu, kannattaa rakentaa kansalaisjärjestöjen yhteistyöllä palvelemaan kaikkia toimijoita. Järjestöt voivat myös oppia toistensa hyvistä käytännöistä.

Neuvottelukunta pitää perusteltuna järjestöjen kaiken henkilöstön osaamisen vahvistamista rasismien torjunnassa ja yhdenvertaisuuden edistämässä. Liikunnan ja urheilun järjestäminen perustuu Suomessa pääosin vapaaehtoistoimijoiden varaan. Tämän takia on tärkeää, että huolehditaan myös vapaaehtoistoimijoiden osaamisen vahvistamisesta.

Neuvottelukunta pitää tärkeänä toimenpideohjelmassa esille nostettua toimenpidettä pyöreän pöydän keskusteluille. Neuvottelukunta on järjestänyt onnistuneesti hallinnon rajat ylittäviä pyöreän pöydän keskusteluja liikuntakulttuurin haastavista eettisistä kysymyksistä. Neuvottelukunta tarjoaa foorumin pyöreän pöydän keskusteluille myös rasismien torjumiselle ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi liikunnassa ja urheilussa.

Antti Aine

Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunnan puheenjohtaja, professori

Antti Aine

Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta, puheenjohtaja, professori
Antti Aine